

آبونه شرائطی

داخلی، خارجی، هریر ایچون
سنه لکی (۲۵۰)، آلتی آیلنی
(۱۳۰) غروشدر.

نسخه سی ۱۰ غروش،
سنه لکی ۵۲ نسخه در

اداره خانه

باب عالی جاده سمنددا نره مخصوصه
اخطارات

آبونه بدلی پشیندر

مسلمه موافق آثار مع المنویه
قبول اولنور. درج ایلمهین
یازیر اعاده اولونماز

کتابخانه

۱۳۳۰

دینی، فلسفی، عامی، ادبی هفته لاق مجموعه اسلامیه در
باش محرر صاحب و مدیر مسئول

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم محمد عاکف اشرف اربیب

اخطارات

ادرس تبدیلاننده آیریجه بش
غروش کوندرلایددر

مکتوبلرک امضالری واضح
واوقوناقلی اولسی و آبونه صره
نوصروینی محتوی بولنیسی لازمد

مالک اجنبیه ایچون آبونه
اولانلرک آدرسارینک فرانمز
جده یازلسی رجا اولنور.

پاره کوندردلدیکی زمان نه یه دائر
اولدیفنک واضحا بیلدیرلسی
رجا اولنور.

اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

دینی مجددلر

باخود

« تورکیانک نجات و اعتلا یوللری » نده بر رهبر

اورویا مسیحتنک یا کلامه تلقیمی

« بوقادار نبیل ایتدیکن رشید ومدحت باشالر هجیا بوتجیلاته لایق برداهیمی؟ رشید ومدحت باشالرک شخصیتندمه ماتی یوکسلیتمک غایه وسرمانی تقدیس ایدنلردیم. لکن بوغایه به وصول ایچین طریق ترقی دیه کوستردکاری بول، بزی ساده اوچورومک کنارینه وکل، اعماقنه قادارسور وکلدهدی. اونلر ترقی ایتدیلمک ایسته دکلری سلطنتی اقراض ایتدیردیلر. باخود هیچ اولمازسه اقراضه محکوم بر سلطنتک بو استمدادینی اک زباده اونلر تمثیل ایتدیلر... بوکونکی منورلریله مدنیق یا کلبش تلقیده دوام ایتدیورلر. ارککلر بیقلرنی کسه رک یوزلرینه پودره سورمک، صهرتلرینه آرقهسی کوستکلر و برارشون یوریتیق بالطور کیمک، قادینلر چیلاق قوللرنده مانشون وشهوانیتی عمیقاً تحریک ایدن متبازر فالچلری اوستندمه و بلور کردانلری اطرافنده رنگین اییک دالغملری طاشیماتی، هپ بدن شراب ایچمک، چالنی چالمق، دانس ایتمک صورتیله مدنیق تلقی ایتدیورا [۶۲] نتیجه نه اولورسه اولسون اصل بو بووک آدم لک ایله طرز حرکتلریدرکه ملتک طرز تلقیسنه پیشوا و حرکت عمومیهی انشاج ایتدی؛ کلخانه، اصلاحات فرمانی و قانون اساسی بو سلطنتک ده احیاینده ایکن موعود اولان اقراض و فنانسه بر صهیبه، بر سر نوشت قبر اولدی: ۱۲۵۰ ده کی کلخانه خطنک و اوله توسیح ایدن ۱۲۷۷ اصلاحات فرماننک ایشته خطوط اساسیهی: — جان، مال، مرضک محفوظتی، مسلم، غیر مسلملرک مساوات حقوقیهی (بالکس امتیازات مذهبیتهک اها و تأییدی) غیر مسلملرک سربستی، ادیاله، سربستی، تدریسی، همومک سربستی، فکری، محاکمه لک علنی، رشوتک منعی، اجنیلره تصرف املاک حق ویریلدی، یرکی و ایشار اصوللرینک اصلاحی، هرسته واردات و مصرفک نظامه تابع طونولسی [یعنی بودجه] و نهایت معارفک و علومک آوروپادن آلمسی... بونلرک هپسی کوزل، لکن تورک و عثمانلی ملتک ظالم ایتدیکی اصل روحی اونا کیم و ناصیل اعاده ایدمک؟ ... سوکره رشید پاشانک اثری، یعنی بخت ایتدیکم فرمانلر مشترک بر سبجه تأسیسنه مساعدی ایدی؟ [۶۳] آوروپادن علوم و معارف الالم، الدیلر و حق ۸۶ تاریخنده بر معارف نظامنامه سی ده پایلیدی. لکن آوروپادن آلمان بو علوم و معارف، بو زهر و حیاه خلیطه سی و بو نظام، تورکاره اصل روحی ویره بیلیمکن بله اوزاق اولقله برابر اولمک بکانه استناد کاهی اولان عقیده سنیه بوزدی ا کللی کوزل ترجمه اولوان کتابلر بزه مین بر تربیه فکریه ویره بیلیمک صو رنده دکلدی. [۶۴] کلخانه خط هاپونی اوقونورکن هیچ کیمسه نک بر نی اکلایاماسی طیبیدر. بو طبق آ سیانک اورده سنده پاشایان بر کویلوکک آوروپاده مکلف و مطلق بر صوغورده هیچ کورمدیکی، آ ایشمدینی غریب طاملر قارشوسنده کی وضع حیرته چوق بکنزر ا یوکسک سلسله اوقوفان بر چوق غریب کلر و هیچ برشی... یش سکسان سنه اولکی خط ما یوندن نه اکلایه بیلدکلرنی صورماتی ممکن اولسه!... [۶۵] تأثیر و تحریبده اون قات و حق مملکتک بیانی بیقان ضرب لک اک صوک و اک بیوک اولان مدحت پاشانک قانون اساسیسی باا حیرندن فضله اغلامق احتیاجی ویرد... رشید پاشا عثمانلی تورکاره و روحی دکیشدیرمک ایچین کیدردیکی و فقط بر کون احتمال که آتیلاجق بر لباسی آوروپادن هدیه کتیرمندی، مدحت پاشا باشقا مللر ایچین آیشیلیمش بر غذا برینه کچن عجیب بر میره ایله ملتی زهرله دی [۶۷] حکمه اریته معادل بر حاکمیت و حتی ایجاب ایدرسه اولمک صلاحیتنی تحدید و رفع اتمک

الله ذوالجلال فی آدمی یاراتمش و اونی عقل و فکر خصاصیه ممتاز بوورمشدر. کرک ملائکه سندن، کرک مخلوقات ساثره سندن هیچ برینه انسان اوغلنه تخصیص ایتدیکی بو نور الهی بی ویرمه مشدر. ایشته بو مخلوق ممتاز او موهبه معظمه سایه سنده نامتناهی معلوماته صاحب اولور، اختراع ایتدیور، ابداع ایتدیور، ایتدیکی اسمانی ایسته دیکی مساله وضع ایتدیورده بو صورتله او مساله یول بولق و بو خصوصده بشقه لرله ده مخاطبه ده بولوق کندیمی ایچون قولابلاشسیور. پک اعلا، عجبا جناب حق بو موهبه معظمه می مخلوقات میاندن انساندن بشقه سنه ویرممشدر؟ اصلاً الله ذوالجلال ملائکه مقرینه شونی بیان بوورمق مراد ایتدیورکه بر یوزینه مستولی اولق آنجق عقل متفکر و علم مکتب سایه سنده اوله بیلر. و اونلر « انی اعلم مالا تعلمون » بوورمق مناقشه یی اوزاتلمرینه میدان بر اقیور. بوندن سوکره جواب سابقده اجمال بووردینی حقیقی کندیلرینه رأی العین کوستریمه یی مراد ایدرک بیلدیورکه انسانی ابداع، اختراع، تألیف، تصویر قدرتلرله مفاطور ایتدکن بشقه اوکا معلوماتی آیره حق، کلیانله جزئیاتک، معانی ایله مشاهداتک یعنی تمیز ایدمک بر قوت ویرمشدر. دهها سوکره بونلری حائر اولدکلری خصائص و ممیزاته کوره ترتیب ایله هر برینه بر اسم وضع ایلشددر. بونکله برابر انسانی اسما و صفات معلومه و محدوده ایله تقیید ایچیه رک اوکا هر یکی اختراع اولنان شیشه، هر معنای ذهنی به بر اسم بولق قدرت و ملکوتی احسان بیوردی. ایشته « و علم آدم الاسماء کلها » قول جلیلنک معنای بودر. بتون کاشانک ملکره کوستریلرکله اجزای عالم هر برینه اسملرنی بیان ایتلرنی طلب صورتیله واقع اولان تحدی به کلنجه اختراعات و تحریات بشریه دشم اولدکجه، انسانیت طور دقجه، هر معنای بر اسم وضع ایدمک لزوم و امکانی باقی قالدکجه بو تحدی ده باقیدر. ایشته « ثم عرضهم علی الملائکه... » قول جلیلنده کی « ثم » بوکا دلالت ایتدیور. ملائکه کرام بو باده کی حکمت ازلیه یی بیلدکلری ایچون کندیلرینک منحصر اعبادته مشغول اوللرینه و عصیان شمه سبله آلوده اولمانی بر طاعت کامله ایچنده مکذار بوللرینه استناداً طلب ایتدکلری خلافت دعوا سنده کندیلرینی حقیق کوردیلر. لکن جناب حق انسانی وجوده کتیره رک أرضه صاحب قلنجه و اولمک خلقتنده کی حیرتبخش آثاری میدانه چیقنجه ملکره تحدی بیوردی و بر یوزنده خلیفه اولق ایچون انساندن دهها اهل اولدکلری دعوا سنده صادق ایلر بو مخلوق ضعیفک کاشانده وجوده کتیردیکی اشیانک اسملرنی بیلدکلرنی طلب ایتدی. ایشته اوزمان خطالرنی آ کلاره رق، حکمت الهیه ده کی اسراری احاطه دن عاجزلرنی اعتراف ایدرک مرحمت سبهانیه ده دخالت ایتدیورده (سبهانک لاعلم لنا الا ما علمتنا انک انت الملم حکیم) دیدیلر.

عبدالعزیز چاوش

ترجمی: محمد طائف

حقی مدحت پاشا ملته و بردردی . . . عثمانلی تورکارده حاکمیت ملیه تک اوکرده قادر الک کوچوک تظاہری بی با نا کوستره جک بر قهرمانی قارشیمده کورملک سمدانته نائل اوله بیلیمیم ؟ [۶۸] « قاییمی تک کوزل قولانغای بیلنر ایچین ماکنله سلاح مع التأسف اکثریا بر آلت قتل و قضا اولور . » [۶۹] « کوستاولوبون شوبله دیور : (تأسیساتک مصدری اولان سجهیه شمار لریته مالک اولان برملندن بوشعلاری نزع ایدمیله جک و یا خود مالک اولمایان بر ملته بوسجهیه شمارلری بخش ایدمیله جک نه انقلاب واردر ، نه قانون اساسیلر ، نه ده مستبدلر . ملتهک مستحق اولدقلری حکومتلره مالک اولدقلری چوق کره تکرار اولونمشدر . بادته حکومتلره نائل اولدقلری هقل آلابیلیمیم ؟) عقولک متنع کوردیکی بوفوری استعالی مدحت پاشا عثمانلی تورکار ایچین ممکن ظن ایتشدی . » [۷۰] « مدحت پاشانک انری پاشانمعه محکوم اولدی . . . لکن تکامل قانونی جبراً تهریف اولونماسنک انتقامی ، حصوله کن هکس تأثیرله آلیر . . . کوستاولوبون مثال اولدق بزه اسیرهای جنونیک حالی آکتیور . . . بز بوحکمکله تأییداتی آسیاده دخی بولمیلیریز : چین جهوری و ایران مشروطیتی ! » [۷۲] « ماضی به دوشور بولمیلر خونین رجمنلرک مثالی بز یدی آیده کوردک . [۱] لکن ایران ، یدی کونک بر استقراره بیله مظهر اوله ماهی . . . حقیقت شوردکه اوروپا شیمدی به قدر سلاحله فتح و استیلا ایدمیلر شرق اسارت آلتنه آلتق ایچین سوک بر چاره بولدی : کتابلریله ، مکتبلریله شرقک کنج ، ذک دماغلریسه بر طاقم بجهول اسرار آمیز ایدمیلر الهام ایلدیور . زواللی کنج حرارت و شبابه بلده خلایه قوشیورلر . » [۷۳] « مدحت پاشانک بر چوق سنه سوکره اعاده اولونان قانون اساسی اصل روحزده هیچ بر تبدل یا مادوقن باشقه مملکتیز دخی ناتوان فولریمز آرمسنده پارچالاندی . چونکه بوقولاری تحریک ایدن اواسکی صدای بلندی قانون اساسی صوصدرمشدی . » [۷۴] « مدحت پاشا تورکیایی قورتارمق ایسته بوردی . تورکیایی قورنارمق ندییرله مراجعت ایتمیلدی ، ایتهدی . او حالده مدحت پاشایی برداه ، بر منجی کی اصلا قبول ایدمیلر . بالفرض مدحت پاشا خاندان سلطنتی ، علم و هرفان ایله یوکسلتیرک بالذات پادشاهلر ایچیندن تورکیاییچون بر منجی جیقاییلدی اسبابی حاضر لایلی بوردی . بونی یا پامادی ، چونکه دوشونممدی . اوله ایسه مدحت پاشایی لایق اولدینی صورتده طانیام ، ایکنجی قانون اساسی پادشاه خودی صفره ایندیردی . ایش بونکله قالدور : تورکلرک و کره ارضده کی بترن مسلمانلرک دیندارانه بر حسن ایله تعظیم ایتدکلری مقام سلطنت و خلافتله استهزایه قادر کستاخلفلر و خاندنلرک ارتکاب ایتدک . خلاصه بز اوروپا مدنیتی یا کلیش تلقی ایتشز . ترقی ایتک ایچین ترقیات تکریبه تک مولودی اولان یوکسک بر اصول اداره بی مملکتیزه تطبیق ایتدک . مشوم نتیجه سی میدانده ! اصول اداره ده اولدینی کی غرب مدنیتک بونون فرطی ده مپ بولم سطحی و یا کلیش تقلید ایتدک : لباس ، اصول معاشرت ، اصول معیشت و ساثره و ساثره . . . بز اصل روحزری غائب ایتدک . باشقه ملتلرک مخصوصاتی تقلید ایدمیلر ایدمیلر کندی کندی طانیایه یا جق سجهیه سز ، اصلیتیز و نهایت محو و اعتراضه محکوم اولدق . . . تورک - عثمانلی ملتی بویا کلیش تلقی به اوغرامازدن اول پرچوق احتیاجلری کندی همیطنده نسویه ایدمیلیردی . محتاج اولدینی اشیایی حاضر لایان سنه ملر تقلیددن سوکره یا واش پاراش سوئمکه باشلادی . و برر برر سوندی . شیمدی تپه دن طیرناغه قادر استعمال ایتدیکمز اشیاء ، ما کولات ، ملازمه اکثریتله بزم دکل ، اورپانیکدر . چونکه بز روحزری اونودینه بز کی صنعتلری میز دخی اونوتدق . » [۷۶] ، [۷۷ ، ۷۸]

هاشم ماهید بکک مشروطیت و قانون اساسی حقنده ، بتون تجدد پرورلریمک تأسیسنه جالیشدینی حسن ظنی کسر ایدمیلرک ماهیتده اولان معالمانته خلاصه شورایه نقل ایتدک . اوروپا مملدکی مسائلمده

[۱] اتوز بر مارت حادثه ارتجاعیه سنه (۱) انا ایتک ایسته یور .

دوشونجه سز و احتیاط سز حرکت ایتدک سوء طاقبتی ایضاح صدقنده کی سوزلری تماماً تصدیق ایله برابر بویولده دقت و بصیرت توصیه ایدن کندیسنک ده دها بر چوق نقطه لرده محتاج نصیحت اولدینی استطراداً علاوه ایتدکنک سوکره موضوع بحث اولان مسئله به کلام : دیمک که هاشم بک مشروطیتک ، تورک عثمانلی ملته مناسب برادر اولمق اعتباریله لهنده دکل . مطالبه منی ، کرک کوستاولوبونک سوزلرندن استخراج اولنان قوانین طبیعی ایله و ترک اعلان مشروطیتدن سوکره کی زمانلره عائد کار و ضرر حسابنک کوستردیکی نتیجه تجربیه ایله تأیید ایتدیکنه نظراً حسب الظاهر فکرنده بک حقی کی کورونیورسده حاجزلی مع التأسف بونقطه لرده کندیسنه اشترک ایدمیلر جکم . مناظره صوراره سه کز ، محاکمه سننده اک زیاده برنجی دلیل ، قانون طبیعت دلیلنه استناد ایتک ایسته دیکنی و ایکنجی بی دلیل بیله حد ایتدیوب برنجی دلیلک نتیجه سی حالده کوستردیکی سزه سویلر سده اصابتدن امین اولدیم تخمینمه کوره کندیسنی اک زیاده تغلیط ایدن ایکنجی نقطه در . بنه برابر شیمدی قارنلرده امین اوله بیایرلر که اگر هاشم بک مشروطیتدن سوکره کی نتایج مشوم بک شاهدهی اولماسه یدی ، یعنی مشروطیتی کورمه دن اشتیاق حریتله هر کسک یا نوب یا قیلدینی دورمه لده اولسه یدی ، کوستاولو بونک سوزلری آرمسنده بولدینی تکامل قانولری کی بیک دانه برهان عقلی ، مشروطیت اداره علمنده بر حکم ویره بیلیمسی ایچین کفایت ایتزدی . فقط ، اک یوکسک ذکایه مالک اولانلرک بیله محاکمات فکر سنی قیتمدن دوشوره جک صورتده ، نه ده اوشایان تأسف قرار سزه نقلریمکه اک قطعی و اک زوالنا پذیر بر عشق ایله تقدیس ایتدیکمز شیلردن بیله ، الدایچی سبیلر قارشیمسنده شباتمزی محافظه ایدمیلرک درحال صوغوریز ، نفرت ایدرز . بر مملکتک چیکینه نفسی بر قانونک باعمال ایدیلدی قدرته لکل عداوته یین متانتارندن ، بارب بزنده بحر و مزه شیمدی اول مشروطیت اداره نک ، سوویه سی یوکسک و یادون برملته تطبیقندن قطع نظرله حد ذاته عائد فکری سوویه ییم . سوکره تورک ، عثمانلی ملتنک مشروطیتندن بحث ایدمیلر : حکومتک ، کندیلری نه یولده اداره ایدمیلر چکنه دائر ملتنه قارشی بر طاقم قیود و شرائط رعایت تمهداتی آلتیده بولونمسنه اداره مشروطه ، و ملت اوزرنده بلاقید و شرط ایسته دیکنی کی اجرای حکم ایتدکده مغزار اولمسنده اداره مطاقه دینیر . برنجی صورتده حکومت حرکات و اجرا آتنده ملتنک مراقبه و اعتراض حقنی طانیایه مجوردر . ایکنجی صورتده حکومت نه بایسه ملتنک برشی دیمک حق اوله ماز . السانک ، امرینه آماده اولمق اوزره طوق ایسته دینی خدمتکاری بیله کندیسنک نه صورتله استخدما ایدیلر چکنی بیلمه دن ، مقاوله ایتدن تحت اطاعتنه کیرمیه چکی کی بومقاولده افندی طرفندن ده خدمتکارک - هیچ اولمازسه ایلینی و یا برغازی طوقانی کی - منفعتنه عائد بعض قیود و شرائطکده قبولی ضروری اوله چنندن شرط سز ، مطلق برادره نک ، الساناره یا قیشیر

بر اداره اولاد بیفنده شبه یوقدر. حکومت مطلقه لردده قوانینی بولونور و اهالی بی اداره لری او قانونلرله مقید کی کورونورسه ده ، قانونلری ملته دایشمادان کنیدی بیایدیغندن و ایسته دیکی زمان ده اونلری بوزمق و ده یکشدر مک حقیقی ده کنیدیسه حصرایتدیکندن بویله قانونلرله تقید اولنان اداره ، اداره مشروطه عنوانه قطعاً کسب استحقاق ایدم من . دها دوغریسی اویله قانونلرله قانون نامی ده ویریله من .

شوراسنه دقت ایجاب ایدرکه حکومت مشروطه قانونلری مطلقاً ملنک یا عیسی لازم اولمایوب حکومتک و یا خود دها باشقه سنک یایدی بی قانونلرله اداره لری حقیقده تراضی حاصل اولمق ده کافیدر . بویله اذ زیاده نظر اعتباره آله حق نقطه ، حکومتک ، قانونی کنیدی کنیدی بیایمامسی وینه کنیدی کنیدی تبدیل ایدم مسیدر . بوحقیقته میبیدرکه مشروطیتک شکل متعارفنه باغلامایه رقی روح معناسنه نفوذ ایدنلر ، شریعتدن مقتبس قانونلرله تابع اولان اسلام حکومتلریک بر حکومت مشروطه اولدیغنی کلامقده دوچار مشکلات اولمازلر . چونکه بوقانونلری ، حکومت ، مساع شرعی اولمق سزین ، کنیدیکنندن نه تنظیم ونه ده تبدیل ایدم بیایر . ایسته مشروطیتک روح معناسنی وجوده کتیرن تقید! حکومتک باشی شریعتنه باغلی اولمق شرطیله ملنک باشی ده حکومتنه باغلامقدن عبارت بر مقاوله به ، تاریخده کلوب سکن حکومت اسلامی نیک هسینک صادق قالب اولدیغنی بو مقامده بر زمین مناقشه تشکیل ایدم من . زیرا شمدیکی حالده سوزینر حکومت مشروطه نیک ماهیت نظر به سنه قائد اولدیغنی کی مشروطیتک متعارف اولان اشکال حاضره سندن برینه توفیقاً تأسس ایدن حکومتلرک فرصت بولدیجه قانون اساسیلری احکامنی تخطی ایتلری ده محتمل و بلکه واقعدر . بالجه حکومت اسلامی نیک ، ملتلیینه قارشی ولوشکلا برر حکومت مشروطه وضعیتمنده بولوندنلری بیله کارنی ایچین درکه افعال و اجرا آتی ، حقیقی حقیقده بر طاقم فتوالرله استناد ایتدیرمک عبجوریت و احتیاجدن هیچ بر وقتده کنیدیلری و ارسته حد ایدم مه مشلردر . هر هانکی بر اسلام حکومتک ، حقیقی و مشروع شکلی حکومت مشروطه وایق لازم کله چکنی مع التأسف اذک و تقدیر ایدم مین مناظرم : « عثمانلی تورک لرد منشأ ندن اعتباراً اداره ایدنک اعتباری صوکرده دن قبول ایتدیکی بر دینک اسکاملده تأید (ا) ایدرک الی بوز الی سنه مهادیاً بر اصول شکلنده حکمران اولمشدی . » [۶۷] دیمش و نه بر بدوینک ، اسلام پادشاهلری میاننده بیوک بر نفوذ شخصی بی حائز بولونان عمر الفاروقه خطاها : « سنی قایمجه مزله دوغرولتوریز . » دیمسنک مقام خلافت بر تجاوز تاقی ایدیله مسی کی ، حکومت اسلامی نیک ابتدانه بولده قورولدیغنی کویسترن علامتلر ، ونه ده اک شدید بر عثمانلی پادشاهی اولان سلیم اولک ، قاج کره زنیللی علی افندیکنک فتوالریله عزمندرجسته مجبور اولسی کی مشروطیتنه انقیاد نمونه لری ، مناظریمی ، حکومت اسلامی نیک شکل اصلیمی حقیقده کی غفلتندن ایفاظ ایدم مه مشدر ، مشروطیت اداره به بر ملنک لایق اولوب اولمامسنه کلنجه حکومت

مطلقه نیک انسانلرله یا دیشیر بر اداره اولادیغنی بوقاریده هر ض ایدیلدیکنه نظر آ هیچ بر ملت : « بز حکومت مشروطه به لایق دکلر ، دی به من . چونکه بوسوز : « اویله بر حکومت ایستدرز که رأی و رضامندی آرماسین ، بز ایسته دیکی کی قوللا سین و جائزی چینه رسنه بیایورسیک دیمکه حقمز اولماسین . » معناسنی افاده ایدر . انسانک ، کنیدی عقل و ادرا کی حقیقده نه درجه سوعظنی اولسه بینه ناصح اداره ایدیلدیچکنی بیلمکدن ، اگلامقدن صاقینارق بلا قید و شرط بر دیکرک تحت امرینه تسلیم نفس ایتکه طالس اوله ماز . کنیدی عقلنه کویله سزسه عقلنه و خبر خواهلغنه اعتماد ایتدیکی بر باشقه سنی آره به قویارق مقدراتنه حاکم پایه چکنی کیسه لری اکلماق و شرائط نافعنه درمیان ایتک ایستهر . مطلقیت اداره به کنیدی اختیار به بالجا که راضی اولان هیچ بر ملت انسانیه بولونه میه حق صورتده مشروطیتک رحمانی اوقدر واضح بر مسئله درکه اویله مسئله بی موقع مناقشه به وضع ایدن رهبر لره مالک اوله حق قادر بختسز اولان تورک عثمانلی ملتدن باشقه هیچ بر ملت ، مشروطیت اداره بی قبول خصوصنده نه تردد ایدر ، نه ده تشویقه محتاج اولور . هاشم بک ، فرده طائله نیک تأیری میچننده : « دین ، اخلاق ، عادات ، ناموس حقیقده ذکا حق تنقیددن محرومدر . » دی بهرک فرده شو حقیقک ویریله مسنی تقبیح ایتدیکی حالده بوراده هیئت عمومی ملنک ، یا خود بینه فردک حکومته قارشی حق تنقیده مالک اولماسنی تجویز ایدیشی جای تمجیدر . یوقسه فردک ، دین و ناموس کی مقدساته قارشی حق تنقیدی اولسونده حکومته قارشی اولماسینی؟ یا خود تورک ، عثمانلی ملنک اهلیت و قابلیتی حکومته اعتراض و مداخله ایچین کفایت ایتدیکی حالده دینه اعتراض و مداخله ایچین اودرجه بر قابلیت و اهلیت نه لزوم یوقیدر؟ یعنی دینک امر لری ، نیلری حکومتلر کی قادارده اعتماد و اطاعتنه لایق دکلیدر؟ مناظرم حکومتک او امر مطلقه سنه فردک اعتراضی ابله حصوله کله بیله چک بر یا کلشک ضررندن قورقوبورده عینی احتمالک دینه ابراث ایدم چکی ضررندن نه به قورقوبور؟ بوسواللری ایراده حقم یوقی ؟

شدی بلکه بونقطه لردده مناظرم صده اصلی به مین یعنی قاریشدرمق جهتنه یا قلاشماهرتی و مقصدینی اکلایمامش اولمقده بی اتهام ایدرک : « بن مشروطیت اداره به ننادیم بورم ، بویله بوکسک بر اداره به ، دیکر آسیا ملت لری کی تورک عثمانلی ملنک سویه استمدادی هنوز مساعد اولادیغنی سویله یورم . » دیمه چکدر . فقط بینه مقصدینی بک اعلی اکلماش اولدیغنی ادعاده مهر اوله رقی دیرم که : « اداره مشروطه حاکمیت ملیه ابله ملنک کنیدی کنیدی اداره ایتسی ایجاب ایدم چکنه نظر آ مناظریمک « نه کی بی ، نه ده کیزی اصلا کورمه مش بر ادک ، بتون مغلق ما کنه لریله صوک سیستم بر دیرتنوطی سوق و اداره به دعوت اولنسی کی مدحت پاشا ، حاکمیتی استعماله ماتی دعوت ایتدی . » دیدیکنی اونوتامدم . شدی ده اوت ، دیورم : « نه کی بی نه ده کیزی کورمه مش بر آدم ا

ایدن ملتہ لایق اولہ حق بر حالہ کلیر . بناء علیہ ملتدن ، یعنی فردلردن باشلایلم ، اولنرک روحلرنی کمیرن نقائصی ازالہ ایتدکن صوکرہ محتاج اولدینی کجالات ایله ده تجهیز و تمیز ایدلم ، حاصلی ، کندیسنک ایلمیله سوبله دیکی اصلاحاتی یایلم . لیکن ، مطلقیت حالنده بولونان حکومتک اداره سی آلتنده بولنری یاغنه عنزم ایله بیله جکیمیز ؟ اصلاحات متصوره یی قومدن فعلیله جبقارمق اوزره افرادہ رهبرلک ایله جک اولان منور حیثیورلر ایچین هر شیدن اول سربستی مساعی تأمین ایتک لازم . اغاب احتمالہ کورہ بوکا حکومت مطلقہ مانع اولورسه نہ یاباجاغز ؟ لطفاً مساعده ایله بیجه قادر دها عصر لرله بکله جکیمیز ؟ ذاتاً افرادک روحنده معزز بولرلق تأسیس ایتسی حکومت مطلقه لک ایشنه کلز . بوکھی ممانتلر ، مناظریمک مفکره سنندن ، سچیلمز بر صورتده کچدیکی ایچین اولمالیدرک یارین بزنی اداره ایله جک اولان شهزادلرک علم و عرفانی یوکسلیمک لزومندن بحث ایدیور . فقط بونی ، اصلاحاته ، ملتی بر اقوبده حکومتدن باشلامق مارفته دوشرو صرح بر رجعت معناسنه تلقی ایله بیله جکیمیز کی حکومتک روحنه هاند اولان بو اصلاحاتده مطلقیت اداره تک مانع اوله جنی احتمال قویسی واردر . بو مشکل نقطه لک هیچ بریسی : بلکه مانع اولماز جوابیله حل ایله من . اولنک ایچین بزجه مطلقاً اصلاحاتہ حکومتدن ، همده حکومتک شکلندن باشلابرق اولا اونی ، ملنده یاباجاغز اصلاحاتہ مانع اولما یه حق بر حال مشروطیتہ صوفقی لازمدر . دیمک اولا حکومتک شکلی اصلاح ایله جک ، صوکره افرادک روحی ا ایکنجهی اصلاحاتی حکومتدن خارج و غیر رسمی پیشوالرله برابر مشروطیت صفتی اخذ ایتش اولان حکومتدن هر بری منفرداً و یا مجتمه در عهده ایله بیلمیر . بالکنز حکومتک اوکی تشبثات نافعه یه مانع اولماسی ، مانع اوله بیله جق بر موقعمده بولوندیغنی تقدیر ایتسی شرطدر .

خلاصه ، ملتی مشروطیت اداره یه لیاقت کسب ایتدیرمک سربسته بجه چالیشه بیلیمک ایچین بیله ایشه مشروطیت اداره تک استمهصالیدن باشلامق لزومی حاصل اولور . دها دوغریسی مثلا هاشم بکک ملت حقنده آرزو ایتدیکی اصلاحاتی ترویج و اجرایه عنزم ایدن بر قوتک ملت ایچنده بیلمرک باشلادینی کوندن اعتباراً ملنده مشروطیت اداره استعدادی حاصل اولشدر . چونکه ملت ، کندی ایچندن دوغوردینی بو قوتہ معصومه ایله پک کوزل بر اماره ترقی کوستریش اوله جنی کی ، عرض ایتدیکم سببلرله اصلاحاتہ دوغرو آتیلاجق آدیملرک اوکندن ، اک برنجی سد حائل ناهنی آلمه لایق اولان ممانعت حکومتی رفعه احتیاج بولوندیجی جهتله ده ملتک ارتق مشروطیت اداره یه لیاقتی فرض ایله رک ایشه باشلامق اقتضا ایدر . واقعا لیاقت مفروضه ایله لیاقت حقیقیه آره سننده فرق اولدیغنی و حکومت و ملت طرفلرندن هر ایکسی ده بوزوق بر حالده بولونان قومک اصلاحاتہ ملتدن باشلامق ، حیولت حکومتله نه قادر امکانش ایسه ساحه ملته کورولان اوافق تفک

لیکن دیرتنوط کیمک ؟ بو آدمک دکلی ؟ شوو حالده : بن اوله بر دیرتنوطک صاحب اولغه لایق دکلم دی بهرک کمی پی دالغه لک سوق و اداره سنه ترک ایتک اوله ازیا . کندیسنی ایشله مزسه بریلانی آرایوب بوله جق ، اما هر حالده مال صاحبی اولدینی ایچین کندیسنی آرایوب بوله جق [۱]

ایشی تمثیل درجه سننده بر اقایه رق حقیقتک کندیسنی اورتابه قومق اوزره براز دها جمارتلنلم : مشروطیتدن اول تورک عثمانلی حکومتک رأس اداره سنده بولونانلر نا اهل ملتک اقرادندن عینی درجه پستی ده انسانلر دکلی ؟ پادشاه ایسه ، یوقاریده تخریبات روحیه سنه ایمان ایتدیکنز اتصاله دها زیاده معروض ، وکلا ایسه « اک عالی طبقه اک فنایی » طرزنده ویردیکنز حکمه ماصدق ا مدعای دایما مزک کندی سوزلریکنزه اثبات ایتدیرمک مسالکندن آریلبایه رق ، خاندان سلطنت بچنده : مملکت مزده علم و عرفانیله معروف هانکی عالم و یا دارالفنون مملکی شهزاده یه درس ویریبور . بونکله برابر کندی مملکتلر مزده تحصیل کافی کلدیکی ایچین حکومت اورویابه طلبه کوندریبور . یاخود پاره سی اولانلر کندیلکندن قوشبور . اهلیتاری مشکوک خصوصی معاملارندن سرایلرندہ درس آلمه لہ قالان و یارین حکمران اوله جق اولان شهزادلرک ، اداره ایله جکی افرادک سویه فکریه سنندن دون قالماری ناصل تجویز اوله بیلمیر ؟ دیمک صورتیله بزنی اداره ایدنرک درجه اهلیتاری حقنده واقع اولان اعترافاتکنزی ، کندی کندینی اداره الملک دکله پادشاهلری طرفندن اداره ایدیلک آیشمش اولان خلقه حاکمیت ملیه یی لایق کورمیدیکنزه دائر بومبچنده کی سوزلریکنزه یان یانه کتیردکن صوکره ملتک اداره سنی دونکی شهزادلردن و شهزاده لک لایق اولدقلری موقع علم و عرفانه اعلاسنی ده کندینی اداره دن عاجز بولونان ملتدن بکله مک طریق ایله فکریکنزک ناصل بر دور باطله زنجیرینه دولاشمش اولدیغنی کوستره ییم : فنا دکلی ، ملتک ، کندیسنی اداره یه اهلیتی یوقدر ، باشقلری طرفندن اداره ایله جکدر . فقط او باشقلرینک ملت قدرده اهلیتی اولمادیغنی حالده کندیسنی اداره ایتک اهلیتی کندیسننده وجوده کتیره مہین ملت ، کندینی اداره ایتدیرمک اهلیتی باشقلرندہ وجوده کتیره جکدر . سوزلریمزی الزامکارانه بر مناقشه حالنده بر اقایه رق داعا صمیمی بر حسب حال شکلنه افراغ ایدلمده دی بهلمده : حکومتده نا اهل ، ملتده نا اهل ا ایکنجهی ده اصلاح ایتک ، یوکسلیمک لازم . شمدی نهره دن باشلایاجاغز ؟ مناظریمک رأینجه ملت ، لازم اولان خصائل و فضائل ا کتساب ایدرسه حکومت کندی کندینه دوزه لیر ، تعالی

[۱] بوراده : دیرتنوطی صائینده حاله مناسب عادی بر یلکن کیسی آسین . طرزنده بر احتمال درمیان ایله من . چونکه مناظریمک نقطه نظریته کورہ کی او آدمک حالته مناسبده اولسه کندیسنی اداره ایتجه جک ، باشقلی اداره ایله جک و او باشقله سنک نه اداره سنه ونده تمین و انتخابه کندیسنی قاریشایه جق ک . شو حالده صوکره سبستم دیرتنوطایله عادی کینک نه فرق واردر .

ادیب محترم طرفندن « نانوان » کلمه سبیله توصیف ایدیلن او قوللارک، او تمیز الیرک بر اشارتی اوزرینه تورک عثمانلی ملتی بتون دنیا بیه میدان اوقویور، یاخود الک الحاق دشمندن حرب ایتمدن قاجیور، دشمنیه بر آنده دوست و دوستیه دشمن اولیور، استانبولی، سرایلرله، قیشله لریله، معابدیه یکیدن فتح ایدرک بتون سکینه سنی اسیر آلیور، تورک همبله، حرب آرناوودله، و حتی آرناوود آرناوودله، عرب همبله حرب ایدیور، قارداش قارداشی اولدورویور.

بو بحثه خاتمه اوله رق شونی سو بیلیم که هاشم ناهید بکک مشروطیت علیدارانی خصوصنده کی معذرت نقطه لرینی تقدیر ایتمز دکم. کندیتی کی، ملنیزک نجات و اعتلاسی ایچین یورکاری شدید و عصبی بر حس حمله چاریان بعض منورلریمزک عجا کمنه بالا خره بو فکری نقش ایدن شی، مشروطیت ایچنده بولونان تورک عثمانلی ملننک مشروطیته قابلیتسز لکنی اثبات ایدن حالات مشهوره سیدر. ایسته بویوزدن حصوله کان بر رجعت خیالیه ایله بو ماته استبداد اداره لازم دیرلر، فقط هیچ شبهه یوق که استبداد منور لازم دیرلر. هم ده بونی مشروطیت قابلیتی کله جیه قادار بر مدت موقته ایچین ایستارلر. والارندن کایسه بلکه بو موقت جبر و استبداد مدتی ده قابلیت معلوبه نیک استحصاله تخصیص ایدرلر. اوله اولونجه مناظره ایله آره مزده او قادار اختلاف قالمز. چونکه بو استبدادی منور لکنن چیقارماق و ملننک نفع و تکاملی حسابنه استعمال ایتمک ینه طبعی مشروطیت پرور بر حکومتک ایشیدر. صکره، بویه بر حکومتی تصادفک لطفیمی تأمین ایدرک، یوقسه ملت کندیتی می بوله جق؟ هر حالده ینه ایش نیم دیدیکمه کایور. چونکه ملننک کندی اختیاریه انتخاب ایتدیکی حکومت، نه قادار فضله حقوقی حائز اولسه ینه اساس اعتباریه حکومت مشروطه دن باشقه برشی دکلدر.

مصطفی صبری

استعداد لمعلیه هوز تماماً لایق اوله مادقلری شکل مشروطیتی آلاری ده، یعنی بو صورتله اصلاحاته حکومتدن باشلامق ده قولای اولمادینی و حتی جبر طبیعتله وقتندن اول آنان مشروطیتلر، استبداددن یالکز اسماً فرقی حائز اوله رق نفس الامره نظراً ینه اوکی ملننک، قابلیت روحیه لرینک آشنای قدیمی اولان اداره لکله بودفمده متکراً اجرای حکم ایدر جکئی بنده تقدیر و تصدیق ایدرم. لکن بعض اعضاسندن صلاح و نجات سوداسیله اختلاجات غیر منتظمه قیلندن حرکتلر بیلمه ین ملننکده بو حرکتی تنظیم ایچین شکل اداره حکومتدن باشقه بر مبدأ یوقدر. اورادن باشلامقده سهولت یوقسه ده ضرورت واردر. اوندن صکره کدرکاه مساعیده اداره قدیمه نیک مختلف سچارینه تصادفله حصوله لکن مشکلات و مهالکی ممکن اولدینی قادار آزر ضررله یکیشدیرمک، رهبرلرک دقتنه و بالخاصه حسن نیتنه منوطدر.

تورک عثمانلی ملننک ایلک حریت و حاکمیتی مؤلفک دیدیکی کی یاشامادی. فقط کندیتسک یاشاماسندن باشقه بر ضروری ده اولمادی. ایکنجه حریتدن سوکره بش آنی سنه طرفنده مملکتک باشمنه کان فلاکتلر، واقعا بر ملننک تاریخ انقراضنک بر قاج عصرینه صیغما بیه جق درجه ده عظیمدر. بو ضررلری مؤلف ملننک حریت و حاکمیتی حسابنه قید ایتمکله پک بیوک وشایان تأسف بر غلط رؤیته دوچار اولدیغی کویستریور. نیجه مشروطیتدن صکره کورولن واسکی مطلقیت اداره زماننده کنی فرسخ فرسخ بکن فناقلرک مسئور لیده ینه اداره مطلقه در، لکن پک چوق کیمسه لک، آچیق بر انصافسز لقله ادما ایتدیکی کی اسکی اداره مطلقه دکلدر. برده اداره مطلقه نیک حکمدارده تمرکز ایدن نوعی دیگر نولرندن ده ا آز ضرر لیدر، و هاشم بکک فکری مطلقیت لهنه سوق ایدن سبیلردن بری ده بودر. صکره، ایکنجه قانون اساسی پادشاه نفوذنی صفره ایندیردی دیورکه بوده یا کاشدر. چونکه قانون اساسی پادشاهک ینه بر طاقم حقوقی محتویدر. حتی خاقان مرحوم سلطان محمد خامس بو حقوق هپسنی استعمال ایتمه شدی.

هاشم بکک ده بیوک غلط رؤی : « ایکنجه حریتدن صکره مملکت نانوان قولر آره سننده قالدی... چونکه عثمانلی تورکلر ده یالکز دین و دولت حسن و رابطه سی وار ایدی و بورشته نیک اوجی، سلطنت و خلافتک کرسیمنه باغلی ایدی.. عثمانلی تورکلرک روحی اوزرنده پادشاه نفوذینک یوقدر مؤثر اولسه عنعنوی و غیر مدرک اوله رق تا حیات راعیانه دورندن قالمشدرکه بوقوف، صکره، دیندن مستعار بر تأثیر ایله قدسیلش یور. قانون اساسی بو همنه یی قیردقدن صکره هیچ بر قوتلی ال عثمانلی تورکلری بحق تحریک ایدر مزدی. » دیمسنده پر. حال بوکه ایکنجه حریتدن صکره و ایکی بیجق کونده تأسس ایدن نفوذلر، هاشم بکک ناقابل تغییر هد ایتدیکی آلتیوز سنه لک عنعنوی قوتلری زیر وزیر ایتشدی.

بشقه ماتلر نه ایچون ترقی ایدیورلر؟ بز نه ایچون

ایده میورر؟

بکن کونکی مقاله مزده بتون ملل ترقیه نیک اولجه ایلرله مش اولان مسلمانلرک طوطقلری بولاری طوطقلری سایه سننده ترقی ایتش و بو کونکی مدنیتک بتون دنیا بیه یایلش اولان نور اسلامک نتیجه جلیله سی اولدیغی اثبات ایتش ایدک. فقط بونک اوزرینه غایت طبیعی وضرو ری بر سؤال ترتب ایدیورکه اوده : مادام که بتون بشقه ملننک مسلمانلرک طوطدینی، کویستردیکی یولره کیتیمک سایه سننده ترقی ایتش، احواله مسلمانلرک بوکون ده مترقی اولماری لازم کلیردی؟